

Transcript podcast #27 De financiële sector in het groen met Marleen Janssen Groesbeek

Intro: "Welkom bij Money Matters. Een podcast van Social Finance NL waarin geld en impact centraal staan. Door in gesprek te gaan met politici, investeerders, filantropen, banken, sociaal ondernemers en andere specialisten proberen we antwoord te krijgen op de vraag hoe je sociale impact het beste kunt financieren."

Ruben: "Hi en leuk dat je luistert naar Money Matters. Mijn naam is Ruben en naast mij, als co-host:"

Anna: "Anna, Verkaik. Een tweede keer terug, heel veel zin in leuk."

Ruben: "Dat je tijd hebt, want je zit midden in een rapport toch?"

Anna: "Ja dat klopt, maar ik heb speciaal hiervoor even tijd ingebouwd."

Ruben: "Nou, we voelen ons vereerd. Begin april komt het uit. Impact economie voor gemeenten. Maar we gaan het nu heel ergens anders over hebben. En vandaag bij Money Matters staat de Financiële sector centraal en vooral hoe we die kunnen verduurzamen. En daar we het niet alleen over hebben. Anna, wil jij onze gast introduceren?"

Anna: "Zeker, vandaag bij ons te gast iemand die al meer dan 20 jaar specialist is op het gebied van duurzaam ondernemen als journaliste en onderzoeker publiceerde ze meerdere boeken en wetenschappelijke artikelen over dit onderwerp. Lange tijd was ze financieel economisch journaliste bij het Financieel Dagblad en sindsdien legt ze zich toe op duurzaam en ethisch beleggen en duurzame verslaggeving. Onder andere bij DSM en bij haar eigen bedrijf Epikouros. Sinds 2014 is ze lector sustainable finance and accounting bij Avans hogeschool en lid van diverse raden van advies, zoals PGGM en de ASN bank. In haar vrije tijd schrijft ze graag toneelscripts. Haar motto is: "Change finance to finance change". Mag ik u voorstellen: Marleen Janssen Groesbeek."

Marleen: "Mooie introductie."

Ruben: "Ja he? We zetten er ook altijd nog applaus onder. Dan klinkt het al helemaal geweldig. En applaus komt jou niet vreemd voor want jij schrijft toneelscripts. Kan je daar iets meer over vertellen?"

Marleen: "Nou, dat is gekomen door toen ik in de journalistiek zat, wilde ik graag beeldender schrijven. Want economie kan ongelofelijk saai zijn als je er over schrijft en ik wilde graag leren hoe je meer het beeld van economie en het beeld van mensen kon overbrengen. Dus toen ben ik bij Chris Houtman, zelf een beroemde scenario-schrijver, een cursus gaan volgen. En sindsdien heb ik met mijn broer ook scripts geschreven voor animatiefilms. "

Ruben: "Kijk. En dat doe je nog steeds of?"

Marleen: "Nou ik ben nu aan het promoveren dus heel veel leuke dingen zijn een beetje doorgeschoven. Maar dat komt vast wel weer."

Ruben: "Maar de dramatiek moet enigszins doorklinken ook in je promotiestuk."

Marleen: "Ja, ik schrijf heel graag voor gewone mensen. Toen ik in de journalistiek zat en mijn stukjes schreef was in mijn hoofd altijd: mijn moeder moet het ook begrijpen. En nou is mijn moeder een hele slimme vrouw, maar niet zo veel verstand van economie. Vandaar dat ik heel veel mijn best heb gedaan om leuker te gaan schrijven."

Ruben: "Nou dat komt goed van pas want we gaan straks ook ingewikkelde materie op een eenvoudige manier behandelen. Dat doen we straks met drie stellingen, maar we beginnen altijd met de vaste rubriek "De Uitglijer".

Ruben: "We hebben altijd financieel specialisten aan tafel, maar ook die maken wel eens een fout met investeringen of uitgaven. Daarom beginnen we altijd met de vraag: wat is de meest onzinnige uitgaven die je hebt gedaan?"

Marleen: "Ik heb in de kast een paar hele hoge hakken liggen. Bordeauxrode pumps en ik dacht op een gegeven moment; ik ben niet heel erg lang dus laat ik eens pumps kopen, maar dat is helemaal niks voor mij. Dus die liggen nog steeds in de kast. Al 20 jaar geloof ik."

Anna: "Ja dat is denk ik een hele herkenbare uitglijer voor veel vrouwen. Ik herken 'm in ieder geval. "

Ruben: "Want als je ze niet draagt, wordt het ook steeds moeilijker om ze te dragen, lijkt mij. "

Anna: "Klopt volgens mij. Ik geloof dat je voet zelfs ernaar groeit als je veel hakken draagt dan kan je op een gegeven moment helemaal niet- Victoria Beckham bijvoorbeeld , die altijd van die hele hoge hakken aanheeft, die kan helemaal niet meer op sneakers lopen."

Ruben: "Die kan geen gympies aan?"

Anna: "Nee"

Ruben: "Echt waar?"

Anna: "Ja, de arme vrouw."

Ruben: "Dat wist ik niet!"

Anna: "Ja"

Ruben: "Nou"

Anna: "Bij deze."

Ruben: "Herkenbaar probleem. Maar wel te overzien. Toch?"

Marleen: "Ja, ik geloof dat een van de vragen ook is van wat heeft het meeste impact op je gemaakt? En dat is: mijn ouders hadden een hypotheek in de eind jaren 70 en toen hadden ze variabele rente dus wij hebben een hele lange periode op zaterdag karnemelks pap gegeten en veel macaroni met smac. Dus grote financiële uitglijers daar probeer ik zo veel mogelijk weg van te blijven. Dus ik ben heel voorzichtig investeerder en ik ben een heel voorzichtig persoon als het gaat om grote uitgaven."

Ruben: "Ja want eind jaren 70 schoot die rente omhoog."

Marleen: "Ja, het was, geloof ik, op een gegeven moment 14% en als je een gezin hebt met drie jonge kinderen- ik heb 2 broers die toen ook heel snel groeide. Dus het geld ging er sneller uit dan dat erin kwam. Mijn moeder werd heel erg creatief met heel weinig geld rondkomen. Maar het heeft wel heel veel indruk op mij gemaakt dat als je niet in control bent over je uitgaven. Daar word ik heel erg zenuwachtig van. Dus ik geef geen geld uit aan hele grote gekke dingen."

Ruben: "En dat is ook een van de redenen dat je de financiële sector zo op de voet volgt nu en daar onderzoek naar doet. Of?"

Marleen: "Ja, ik denk het wel. Ik heb er eigenlijk nog nooit zo over nagedacht waarom ik eigenlijk de financiële sector zo spannend vind. Maar ik weet wel dat ik jaren geleden toen ik 16 was besloot om economie te gaan studeren omdat ik het zo'n gekke wetenschap vond. Er werd net gedaan alsof er een soort natuurkundige economische wetten waren waar mensen zich allemaal aan hielden en naar gedroegen. Maar als ik naar de buitenwereld keek dan waren mensen allemaal een beetje irrationeel en helemaal niet de homo economicus die ik kreeg bij mijn economie lessen. Dus toen dacht ik; nou, ik moet dat toch maar eens verder gaan uitzoeken hoe dat zit. En zo ben ik economie gaan studeren. En toen ik eenmaal economie studeerde, toen werd ik wel gefascineerd naar de grote rol van de financiële sector in de economie.

Ruben: "Ja, nee snap ik. Ik dacht daar laatst toevallig over na, want een hypotheek kan je nu krijgen op je inkomen en dan wordt precies door het NIBUD berekent van hoeveel je dan kan aflossen en hoeveel je dan overhebt voor je andere uitgaven. Maar je kan het 20 jaar vastzetten, maar als je variabel hebt kan je net zoveel lenen. Dus eigenlijk kan nu precies hetzelfde gebeuren toch? Waarom kan je net zoveel lenen als je het vastzet als variabel? Want dat laatste kan alle kanten op."

Marleen: "Ja maar ja, als mensen slim zijn, zetten ze op dit moment de rente vast. Want hij staat nu zo laag, dat hij alleen maar omhoog kan. Zo moet je wel redenen. Als je nu een rente neemt die variabel is met het idee van nou dan bespaar ik 1% of een 0.5%. Ja dat zou ik niet doen."

Anna: "En vind je dan ook dat er een rol is voor bijvoorbeeld de hypotheekverstrekker om de consument te beschermen? Stel, iemand zegt ik wil toch graag die variabele renten. Moet dat

eigenlijk wel kunnen? Bijvoorbeeld, ik heb net een nieuw energiecontract afgesloten, ik ben net verhuisd, en ik kon niet een vast contract afsluiten omdat de energiemaatschappijen echt zeiden: Dat is nu zo ongunstig, dat mogen nieuwe klanten niet.”

Marleen: “Nou, dat vind ik heel terecht. Want die energiemaatschappijen realiseren zich ook dat als jij nu een vast contract afsluit voor 2 of 3 jaar dat jij over 2 jaar toch wel op hele hoge kosten zit terwijl de rest van de mensen met variabel tarieven weer op lagere tarieven zit. Dat vind ik heel netjes van ze, dat zouden meer hypotheekadviseurs moeten doen. Ik heb toen ik mijn eerste hypotheek afsloot, heel erg slecht advies gehad en daar kwam ik eigenlijk pas achter toen ik me jaren later ging verdiepen in hoe de markt van hypotheeken in elkaar zat. Dus ik ben blij dat ik geen hypotheek meer heb.”

Ruben: “Dankjewel voor je inzichten en we gaan snel door naar de volgende rubriek.

Ruben: “In deze podcast zijn we opzoek naar antwoorden op de vraag hoe je sociale impact het best kan financieren. En vandaag zoomen we in op de financiële sector en de duurzaamheid binnen de financiële sector. En daarvoor hebben we een aantal stellingen en de eerste stelling luidt: De financiële sector is de sleutel naar een duurzaam bedrijfsleven.”

Marleen: “Daar kan ik alleen maar volmondig ja op zeggen. Bedrijven doen alleen maar dingen die geld gerelateerd zijn. Hoe hard ze ook roepen hoe duurzaam ze zijn, als de rekeningen niet betaald worden en als de salarissen niet betaald kunnen worden dan houdt het gewoon op. Het is heel erg leuk om te zeggen van bedrijven moeten sociale ondernemingen worden, maar uiteindelijk komt het er toch op neer adaat als je een bedrijf bent dat je in ieder geval winst moet maken als je wilt doorgroeien of als je leuke dingen wilt doen met je bedrijf. Om een bedrijf te kunnen starten, heb je heel vaak investeerders nodig. De meeste mensen hebben niet duizenden euro's op de plank liggen om een eigen bedrijf te starten. Dus je hebt investeerders of banken nodig en de financiële sector moet eigenkijk, net als bij jouw energiecontract, zeggen: Wij investeren eigenlijk alleen maar in bedrijven die goeie dingen doen voor de wereld.”

Ruben: “De EU vindt hetzelfde volgens mij. En je hebt daarbij het EU Sustainable Finance Framework. Ik heb me er een beetje in verdiept, maar op welke manier zet de EU zich in om de financiële sector als sleutel in zetten om de wereld te verduurzamen? Wat doen ze precies?”

Marleen: “Frans Timmermans heeft de Europese Greendeal bedacht dus hij wilt heel graag dat de Europese economie, alle Europese landen die lid zijn van de Europese Unie, een duurzame economie krijgen. En wat is dan een duurzame economie? Rechtvaardig, circulair, groen. Dat moeten we een beetje verstaan onder een duurzame economie. Daar zijn allemaal plannen onder gehangen en wat je krijgt is dat de EU zegt tegen financiële instellingen van jullie zijn de politieagenten jullie moeten in de gaten houden of bedrijven ook werkelijk in duurzame dingen investeren. Jullie mogen best investeren in bedrijven die niet zo groen zijn, maar dan leggen we wel bij jullie de verantwoordelijkheid om aan te geven, dit is een grijs bedrijf, dit is een lichtgroen bedrijf en dit is een groen en donkergroen bedrijf.”

Ruben: “Dus ze moeten helemaal in kaart brengen hoe groen, grijs of donker hun investeringen zijn? Is dat de taxonomie waar we het over hebben?”

Marleen: "Taxonomie is eigenlijk een ander woord voor taal. Of grammatica of semantiek. Dus taxonomie is taal. De EU taxonomie zegt, en daar is die ruzie over geweest over nucleair en gas, wat is nou groen? Wat verstaan we in de taal van de Europese Unie onder groen? Nou, de donkergroene mensen zoals ik zeggen dan nou gas en nucleair dat is niet groen. Nucleair kan je een beetje van zeggen dat gaat CO2 tegen. Maar ondertussen zit je jaren later nog steeds met allerlei nucleair afval waar de oerang-oetan ook niet blij mee is. Maar die taxonomie legt helemaal vast van wat wij nou in Europa groen of duurzaam- daar zit ook mensenrechten, en circulair en klimaat. Dat is dat hele palet van duurzaamheidscriteria zitten daarin."

Ruben: "Oke, maar dan bepaalt de EU wat grijs is en wat groen. Maar heeft dat dan ook nog consequenties voor die financiële instellingen?"

Marleen: "Ja, de financiële instellingen bepalen eigenlijk zelf in wat voor soort bedrijven ze willen investeren of leningen aan willen geven En je kan je voorstellen dat zij een andere inschatting gaan maken van de risico's die zij lopen. Dus op het moment dat je in een grijs bedrijf investeert, dat kan best over 10 jaar of 20 jaar verdwenen zijn. En dan ben je je geld kwijt. Of je hebt moeite om je lening terug te halen. Dus we zitten op dit moment in een duurzame transitie. Dus ondanks dat we nog steeds heel veel gas en olie gebruiken, zijn we wel op weg naar een duurzame energie. Het kan zijn dat bedrijven die heel afhankelijk zijn van gas en olie, over 20 jaar niet meer bestaan. Als je daar nu nog steeds geld in stopt, dan ben je dat geld tegen die tijd kwijt. En dat wil je als financiële instellingen niet."

Anna: "Nu leg je dan veel verantwoordelijkheid in die zin bij de financiële instellingen zelf, en dat klinkt wel verantwoord dat je die verantwoordelijkheid verdeelt, maar is er niet ook een belangrijke rol voor overheden hierin? Hoe kijk je daar tegenaan?"

Marleen: "Nou, de overheden stellen regels, maar het probleem met met name de Nederlandse overheid, maar kijk om ons heen, is we hebben wel regels, maar ze worden niet gehandhaafd. En dat vind ik altijd het lastige aan de overheid. De overheid stapelt regel op regel, maar heeft nooit heel veel geïnvesteerd in de controleurs of de mensen die in de gaten moeten houden of bedrijven zich überhaupt aan de regels houden. Dus er wordt heel veel verantwoordelijkheid bij bedrijven gelegd om zich aan de regels te houden. En ja als je toch weet dat er geen controle komt, dan doe je dat niet. Dat is heel menselijk."

Anna: "Dan heb je veel minder incentive, ja."

Ruben: "Maar hoe komt dat dan, dat we dat niet doen? Dat de overheid niet handhaaft? Ik bedoel, de coronaregels handhaven ze toch ook?"

Marleen: "Mwah."

Ruben: "Enigszins."

Marleen: "Ik denk dat de controle op bedrijven, bedrijven in Rotterdam, in de Rotterdamse haven, de controle op hoe bedrijven met hun afval omgaan dat dat echt nog wel een tandje erbij kan."

Anna: "Dus eigenlijk zou dan de overheid minder misschien bezig moeten zijn met nieuwe regels verzinnen, maar eerder met de regels die er nu al zijn, die beter handhaven."

Marleen: "Ja, met handhaving ja."

Ruben: "Duidelijk. De sleutel van een duurzaam bedrijfsleven ligt in handen van de financiële sector. Maar gaan ze dat ook doen? Gaan ze die sleutel ook gebruiken? Daar gaat de tweede stelling over: verduurzaming in de financiële sector moet worden afgedwongen."

Marleen: "Ja, dan komen we weer bij de handhaving. Ik mag de mensen die ik spreek in de financiële sector graag een beetje plagen met het feit dat banken en grote beleggingsinstellingen hebben afdelingen die heten 'risico en compliance' en dat zijn een beetje de doorknopers van bedrijven die heel erg goed in de gaten houden of bedrijven, en dit geval financiële instellingen, zich goed aan de regels houden. En dat zijn hele vervelende afdelingen. Tenminste, als je een lening aan een bedrijf wilt geven, dan gaat de afdeling Risico heel erg kijken moet je wel een lening geven aan dat bedrijf. En de afdeling Compliance kijkt heel erg houdt de financiële instelling met het afsluiten van een contract of het afsluiten van de lening zich wel goed aan de regels?"

Ruben: "En de commercie wil gewoon verkopen."

Marleen: "En de commercie wil gewoon verkopen. En die spanning zit dus in een financiële instellingen en wat je dus gaat zien, is dat de afdelingen risico en compliance zich veel meer zullen gaan moeten bemoeien met de duurzaamheidsregels. En dat is het trucje van Frans Timmermans geweest met zijn Europese Green Deal. Of het Sustainable Action Finance plan van dat die financiële instellingen door de wet gedwongen worden om bedrijven aan te spreken op hun duurzame gedrag. En de lol ervan is, is dat het dus allemaal vastgelegd wordt in wet. Dus dan heeft milieudefensie of GreenPeace of een willekeurige burger op een gegeven moment de macht om naar de rechter te stappen en te zeggen: nou die bank die zegt allemaal wel dat ze het allemaal goed in de gaten houden en leningen geven aan groene bedrijven, maar ze houden zich helemaal niet aan de wet want er komt niks terecht van die duurzaamheid. Dus er ontstaat wel een juridisering, die we al zien rond het klimaat, in de duurzaamheid. En ik vind dat wel leuk."

Ruben: "Ja? Ja want je kan ook zeggen van het moet uit mensen komen, het moet uit motivatie van bankiers komen. Ze moeten zich anders gaan gedragen, maar..."

Anna: "Ja, bijvoorbeeld ook als je dan het dan net over die twee afdelingen had, moet dat liggen bij risico en compliance of moeten de bankiers zelf misschien ook moreler zijn in hun handelen. Moet de commercie, moet die misschien ook iets veranderen?"

Marleen: "Daarvoor moet er heel veel veranderen en dat betekent ook dat er hele andere mensen in de financiële sector moeten komen en dat vind ik leuk van het zijn van lector bij een hogeschool en specifiek in het vakgebied waar ik zit; Finance & Control en Accountancy. Ik ben

met de studenten bezig ben om van hen duurzame financials te maken. Alleen die zijn 21 tot 26 dus het duurt nog even voordat zij de baas van ABN-AMRO of van ING zijn. Maar de grote verandering zit hem in het feit dat we allemaal jonge mensen hebben die zich eigenlijk toch wel een beetje in de maling genomen voelen door de Nederlandse overheid, door de bedrijven die eigenlijk voornamelijk roepen van: 'We zijn duurzaam', maar nog heel weinig doen."

Anna: "Ja."

Marleen: "En het is hun toekomst, ik bedoel, dat vind ik het leukste van waar ik nu mee bezig ben. Mensen helpen, jonge mensen helpen om veel meer die vuist te maken en veel meer te vertellen van: 'hoor eens even, jullie hebben onze toekomst verpest, we moeten het nu met zijn allen gaan oplossen.'"

Anna: "Ja, en ik kan me ook voorstellen dat, nou het duurt nog even voordat jouw studenten natuurlijk de baas zijn ergens bij een bank, maar ik kan me best voorstellen dat als er meer jongere mensen toch ook al in die onderlaag werken en heel erg roepen om verandering, dat dan ook makkelijker wordt voor hoger management of zelfs voor CEO's om daar verandering te brengen in de manier waarop er gehandeld wordt bij een bank bijvoorbeeld.

Marleen: "Ja ik hoop ook heel erg dat studenten die nu afstuderen kiezen met hun voeten, ook vooral bij bedrijven gaan werken die een betere toekomst en een betere wereld voorstaan. Je merkt ook wel dat het hebben van een leaseauto of het hebben van een groot huis voor jongeren helemaal niet meer weggelegd is." *lacht*

Ruben: "Een eigen badkamer... ja, dat is fantastisch"

Marleen: "Nee maar als je je dat realiseert, dan hebben we de wereld toch wel aardig verpest met allen..."

Ruben: "Ja en misschien dwingt het ook wel mensen om andere keuzes te maken in werk, want als je in een grote stad wilt wonen, kan je eigenlijk geen normale baan meer ..."

Marleen: "Nou je kan wel een normale baan vinden, maar je kan niet meer zo goed wonen."

Ruben: "Ja."

Marleen: "Ja dat vind ik heel erg jammer."

Ruben: "Ik las in een stuk van jou een gedachte-experiment van: 'Als de Lehman Brothers nou als de Lehman Sisters bekende uitspraak, dan was het heel anders gelopen.' Dus eigenlijk zouden we ABN-AMRO door vrouwen moeten laten leiden en ING door mannen en dan moeten we kijken wat eruit komt."

Marleen: "Nou... mensen zeggen altijd: 'Hoe weet je dat nou eigenlijk?'. Wat we weten van de financiële sector is dat als vrouwen risicovolle beslissingen moeten nemen, dat ze net ietsje minder risico nemen. Dat ze nét even wat verder kijken dan een hele snelle afweging tussen risico en rendement. Dat ze dan voor minder risico en minder rendement kiezen. En dat is in beide gevallen dan een goede keuze, omdat het rendement dan... Kijk, als een bank rendement wilt maken, dan betekent dat dat wij op hogere kosten komen. De burger komt op hogere kosten, want de bank wilt meer winst maken, dus wij moeten veel meer gaan betalen voor financiële producten. Maar bij financiële producten die een hoog rendement hebben, hoort ook altijd een hoog risico. Dus er kunnen ook een heleboel dingen mis gaan, en dat ging bij de Lehman Brothers mis. De Lehman Brothers dachten: 'Oh geweldig, al die rendementen die eraan komen', maar die hadden even niet bedacht dat als je zulk hoog rendement maakt, loop je ook heel erg veel risico's. En wat gebeurd is, als mensen fouten maken, dan gaan ze proberen die fouten af te dekken. Dus ze gingen ook allerlei potjes verschuiven om de toezichhouders

maar in de maling te nemen dat het toch nog steeds een gezond bedrijf was. En ik denk dat als er Lehman Sisters waren geweest, dat dat net even wat anders was gelopen. “

Ruben: “Eens.”

Anna: “Het is jammer dat we dat nog niet hebben kunnen testen, dat zou mooi zijn als je ergens een keer...”

Marleen: “Ja, dat ben ik helemaal met je eens. Er werken nog veel te weinig vrouwen in de financiële sector. Ik denk dat de financiële sector enorm zal opknappen als er wat meer voorzichtige vrouwen in zouden kunnen gaan werken.”

Ruben: “We hadden Simone Brummelhuis, in podcast 3 te gast, die had een Venture Capital fonds, die vooral in vrouwelijke ondernemers investeert. Denk je ook dat, dat zie je volgens mij ook nu in de zorg gebeuren, dat eigenlijk heel veel artsen nu vrouw zijn en 20-30 jaar geleden was het een dominante sector voor mannen, zie je dan ook dat het belonen dan anders wordt? Dat geld een minder belangrijke rol gaat spelen?”

Marleen: “Ja dat zie je in alle sectoren waar vrouwen de dominante sekse worden, dat het puur sturen op geld, dat dat veel minder wordt, ja.”

Ruben: “Maar uiteindelijk moeten we er niet op wachten, maar moet verandering worden afgedwongen.”

Marleen: “Ja... nou wat ik zeg, de overheid moet echt gewoon niet alleen regels stellen maar ook gewoon regels handhaven.”

Ruben: “Ja.”

Marleen: “En mensen wat minder laten rommelen in de marge.”

Ruben: “Duidelijk. Dankjewel, we gaan door naar de laatste rubriek!”

Ruben: “We sluiten dit seizoen af met een persoonlijke vraag, en je hebt al een klein inkijkje gegeven, maar wat is niet de rode draad, maar de impact draad door jouw carrière?”

Marleen: “De impact draad is dat ik eigenlijk altijd een kleine onderzoeker ben, dus als ik iets niet begrijp dan ga ik dingen uitzoeken. Dat kan betekenen dat mensen mij soms een beetje eigenwijs en een weet-al vinden, vooral mijn mannelijke collega's hebben daar last van *lacht*. Maar ik zoek graag dingen uit, dus dat is eigenlijk de impact van mijn bestaan. Ik leer ook heel erg graag nieuwe dingen dus toen mijn vriend in Italië ging wonen, toen sprak ik binnen een maand een beetje Italiaans en ging ik ook alles lezen over de Italiaanse renaissance, dus zo werkt mijn hoofd.”

Ruben: “En je volgt al sinds 1992 de financiële sector?”

Marleen: “Eigenlijk sinds ik economie ben gaan studeren, dus dat is al sinds 1893.”

Ruben: “En je hebt best wel wat crises voorbij zien komen. Volgens mij in 2007 schreef je ook over een aantal risico's die ook uit zijn gekomen. Voor de luisteraar; Wat is voor nu het grootste risico voor de volgende crisis. Waar lig jij wakker van?”

Marleen: “Oei, op de korte termijn lig ik wakker van Oekraïne en de paniek die het gaat betekenen voor de financiële markten, want als er een oorlog uitbreekt dan wordt iedereen zo zenuwachtig, dan gaan beleggers in goud en allemaal zekerheden. Dus dat is echt op de korte, korte termijn en voor de lange termijn maak ik me het meest zorgen over pensioenfondsen die nog steeds in kolen en gas en olie zitten. Dat is echt... Ik snap niet hoe dat kan.”

Ruben: "En dus niet alleen de duurzame risico's, maar ook de financiële risico's dat het niets meer waard is."

Marleen: "Nou je hebt duurzame risico's en ik kan het niet vaak genoeg benadrukken; duurzame risico's zijn financiële risico's en financiële risico's zijn duurzame risico's."

Ruben: "Helder"

Anna: "Zeker, ja"

Ruben: "Anna, wat neem jij mee uit deze podcast?"

Anna: "Ehm, nou ik vond het mooi dat je zei dat je iets meer, of dat we met zijn allen misschien iets meer moeten kiezen met onze voeten. Ik denk dat het makkelijk is om, er zijn best veel dingen in de wereld die oneerlijk voelen, en dat er misschien te weinig actie wordt ondernomen om bepaalde dingen maar ik vind het toch een mooie gedachte dat je daar zelf ook invloed op kunt hebben en dat het dus goed is om te kiezen met je voeten en misschien ergens te gaan werken waar ze proberen een verschil te gaan maken, maar ook je bank, gewoon de financiële diensten die je kiest om daar ook zelf te proberen daar impact mee te maken."

Marleen: "Daar sla je de spijker mee op zijn kop, want dat is eigenlijk waar het motto van 'Change finance to finance change' ook over gaat. We moeten onszelf geen slachtoffer voelen van de economie en geen slachtoffer voelen van de financiële sector. Wij maken met zijn allen de economie, wij maken met zijn allen de financiële sector, dus als wij willen dat het gaat veranderen, dan moeten we zelf aan de bak."

Ruben: "Actieve stakeholder toch?"

Marleen: "Precies."

Ruben: "Dankjewel. Ik denk dat dat een mooie afsluiting is van deze podcast. Dankjewel Marleen Janssen Groesbeek voor je tijd en je interessante inzichten. Ook dank aan mijn co-host Anna, leuk dat je er weer was. En ABN-AMRO en het Oranjefonds voor het mede mogelijk maken van deze podcast. Productie: Daniël van de Poppe. Redactie Daphne Sprecher en Nina Berculo. Wil je niks missen van deze podcast? Abonneer je dan in je favoriete podcast app en laat een recensie achter. Dankjewel voor het luisteren!"